

Europas historia Polens framtid

LODZ är industristaden som växte fram på rekordtid. Då var den karrikets textilmetro-pol. I dag ligger Lodz mitt i det nya Polen och storindustrin tillhör det förgångna, liksom gattot som under kriget upptog stadens norra del. En besökare möter både Europas historia och Polens framtid.

TEXT GABRIEL STILLE
FOTO Radosław Jodwiar

Vid statuetten till det som en gång var Israel Pannonsk textilmöbelfabrik, en stad i staden. Bakom spinnverken blickens fasad finns nu ett lyshuset, och nära konstmusset nya lokaler.

Wajda, Roman Polanski och
muttbildning i Lodz.

Fanns kvar till 1944, då de kvarvarande invånarna deporterades till Auschwitz. Endast 900 personer fanns kvar då ryssarna anlände i januari 1945.

Många sidor av Polen och Lodz har visats på filmduken. Lika grå och molntynad som någonsin var staden i den svenska dokumentären "Necrobusiness" (2008). Den handlar om en stor häuva som började rullas upp 2001. Stadens allt rikare begravnings-entreprenörer betalade ambulansper-

örjäder ligger i dag en park. Jag fortfarande upp mot bebyggelsen på andra sidan. På gatan bredvid mig haver sig en spårvägn upp mot Gamla stan, på samma linje som då delade gettöt i två delar. Då var gränserna bevakade och dragna med stängsel och plank, i dag kan vi se dem markerade med vitt i gatan. Annars är det så att även om en del av husen står kvar, så är gettöt, liksom är som ändrade allt, helt borta. Med det följde det judiska Lodz.

Det som i dag minner om det judiska Lodz är just minnesmärken. Från Radegaststationen norr om gettöt utmärks större delen av gettots invånare ut mot en mestadels säker dock

En bit innanför järnvägen ligger den judiska begravningsplatsen, som är Europas största. Det är en överväldigande plats. Att följa huvudvägen i och vandra mellan träden är som att gå in i en skog. Trots årtal av vanvärd

Justi Lodzi har det gjort många bilder av det förlätna och samtida Polen. Filmiskan i Lodz etablerades, tillfälligt var det tänkt, 1948 då Warszawa förfärande låg i ruiner. Men skolan blev kvar. Den kom att bli en samlingspunkt för kritikerare – och när de väl hade lärt sig att uttrycka sig i bilder, fanns möjligheten att komma ut med förtäckta budskap.

Justi Lodzi har det gjort många bilder av det förlätna och samtida Polen. Filmiskan i Lodz etablerades, tillfälligt var det tänkt, 1948 då Warszawa förfärande låg i ruiner. Men skolan blev kvar. Den kom att bli en samlingspunkt för kritikerare – och när de väl hade lärt sig att uttrycka sig i bilder, fanns möjligheten att komma ut med förtäckta budskap.

ledare för gettот i Lodz.

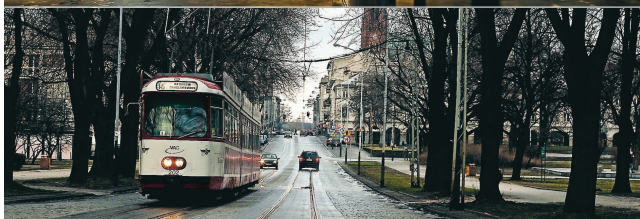
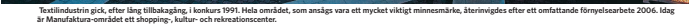

Lodz omkring 1944. Vid grändarna till ghettot i Lodz under andra världskriget. FOTO: PRESSENS BILD / SCANPIX

och disko, precis shopping mall. Till skillnads från förebilderna i centrum. Dessutom nya kulturella ambassader.

ism, framtidstro på
ekonomin. Förhåll-
jag undvikande, lite
: "I Polen är vi bra på
ar mig då om jag ska
derna som väntar på
det som putsats upp
ren?
lige besökarens möj-
mig hopp, och gläd-
ndras för varje gång.

2000

Vid sextioårsminnet av gettots befrielse påbörjades arbetet med att upprätta ett monument och ett museum vid Radegaststationen. Från Radegaststationen utgick transporterna från gettot till förintelslägren. Spårsvagn 46 på väg söderut från det forna gettot, längs Zieglerskajatan. Linjen delade gettot i två halvor.